

Kohtuasi T-177/07

Mediaset SpA

versus

Euroopa Komisjon

Riigiabi – Telekommunikatsioon – Toetus digitaaltelevisiooni dekodeerimiseks – Otsus, millega tunnistatakse abi ühisturuga kokkusobimatuks ning kohustatakse see tagasi nõudma – Mõiste „riigiabi” – Satelliittelevisiooni programme vastu võtta võimaldavate dekodeerimise väljajätmine – Eelis – Valikulisus – Konkurentsi kahjustamine – Põhjendamiskohustus

Üldkohtu otsus (teine koda), 15. juuni 2010 II - 2347

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Menetlus – Hagiavaldus – Vorminõuded*
(Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõige 1)
2. *Riigiabi – Mõiste – Riigiabi saajatele antud eelis*
(EÜ artikli 87 lõige 1)
3. *Riigiabi – Mõiste – Riigiabi saajatele antud eelis – Kaudne eelis – Hõlmamine*
(EÜ artikli 87 lõige 1)

4. *Riigiabi – Keeld – Erandid – Abi, mille suhtes võib kohaldada EÜ artikli 87 lõike 3 punktis c ette nähtud erandit – Tingimused*
(EÜ artikli 87 lõike 3 punkt c)
5. *Institutsioonide aktid – Põhjendamine – Kohustus – Ullatus – Komisjoni otsus riigiabi kohta – Konkurentsi kahjustamise ja liikmesriikidevahelise kaubanduse mõjutamise määratlemine*
(EÜ artikli 87 lõige 1 ja EÜ artikkel 253)
6. *Riigiabi – Ebaseadusliku abi tagasinõudmine – Abi andmine EÜ artiklis 88 sätestatud menetlusnõudeid rikkudes – Abisaajatel tekkida võiv õiguspärane ootus – Õiguskindlus – Kaitse – Tingimused ja piirid*
(EÜ artikkel 88; nõukogu määrus nr 659/1999, artikli 14 lõige 1)

1. Hagiavaldust, mis peab Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 kohaselt sisaldama hagi eset ning esitatavaid väiteid, võib teatavate punktide osas põhjendada ja täiendada viidetega hagiavaldusele lisatud dokumentide lõikudele, kuid lisadel on üksnes tõenduslik ja abistav ülesanne. Seega ei saa neid lisasid kasutada selleks, et neis täiendada hagiavalduses ülevaatalikult esitatud fakti- ja õigusväiteid, kajastades seal väiteid või argumente, mida hagiavalduses endas ei ole. Hageja peab hagiavalduses märkima täpselt oma väited, millele ta Üldkohtu hinnangut palub, ning vähemalt kokkuvõtlikult väidete aluseks olevad õiguslikud ja faktilised asjaolud.
(vt punktid 24 ja 25)
2. Meede, mis seisneb riikliku toetuse maksimises igale ringhäälinguteenuse kasutajale, kes ostab või üürib seadme, mis võimaldab võtta vastu maapealse digitaaltelevisiooni signaali ja mis ei tekitata kasutajale või sisuteenuse osutajale

kulusid, kujutab endast EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses eelist, mis on antud maapealse digitaalringhäälingu organisatsioonidele ja kaabeltelevisiooni operaatoritele erinevalt satelliitringhäälingu organisatsioonidest.

Kui niisugusest meetmest kasusaamise tingimuseks on mitme kumulatiivse tingimuse täitmine, sealhulgas tingimus osta või üürida seade, mis võimaldab võtta vastu maapealse digitaaltelevisiooni signaale, ei saa sellest meetmest ilmselgelt kasu tarbija, kes otsustab osta või üürida seadme, mis võimaldab vastu võtta vaid digitaalse satelliittelevisiooni signaale. Järelikult ei vasta niisugune meede tehnoloogilise neutraalsuse nõudele, mille komisjon on digitaaltelevisiooni turu abimeetmete suhtes kehtestanud.

Teleprogramme edastava ringhäälingu-organisatsiooni äritegevuse jaoks on vaatajaskonna hõlvamine otsustava tähtsusega. Ühelt poolt ajendab niisugune abimeede tarbijaid minema üle analoogrežiimilt maapealsele digitaallevi režiimile, vähendades ühtlasi kulusid, mis maapealse digitaaltelevisiooni organisatsioonidel oleks tulnud kanda, ja teiselt poolt võimaldab meede neil samadel organisatsioonidel maine kaubamärgistamise ja klientuuri säilitamisega kindlustada oma juba olemasolevat turupositsiooni võrreldes uute konkurentidega.

See, et niisugune meede on väga soodus tarbijatele, kuna see alandab keerukamate dekodeerite hinna lihtsate dekodeerite hinnani, ei mõjuta mingil moel asjaolu, et nimetatud meede kujutab endast ka eelist maapealse ringhäälingu organisatsioonidele ja kaabeltelevisiooni operaatoritele.

Liitigi on dekodeerite hind otsustav kriteerium, mida televaataja oma valiku tegemisel arvestab. Mis puutub tarbijatele otseselt antud toetusse, siis see toob automaatselt kaasa selle seadme ostu- või üürihinna alanemise, mis võimaldab vastu võtta maapealse digitaaltelevisiooni signaale. Selline hinnaalandus võib aga mõjutada hindade suhtes tähelepanelike tarbijate valikut.

Niisugune meede on valikuline isegi juhul, kui sellest võivad kasu saada satelliitringhäälingu organisatsioonid, pakkudes „ hübriid ”-dekoodreid, st dekoodreid, mis võimaldavad vastu võtta nii maapealseid kui ka satelliitsignaale. Niisugusel juhul kaasneksid satelliitringhäälingu operaatorite poolt „ hübriid ”-dekoodrite turulelaskmisega täiendavad kulud, mis – mõjutades tarbijatele müügi hinda – saaksid paremal juhul kompenseeritud vaidlusaluse meetmega, millest saavad kasu tarbijad. Seega on satelliitringhäälingu organisatsioonid võrreldes maapealse ringhäälingu organisatsioonidega ja kaabeltelevisiooni operaatoritega

ebasoodsamas olukorras, kuna viimastel ei ole vaja kajastada vaidlusalusest meetmest kasu saavatele tarbijatele müüdavate dekodeerimise hinnas mingisuguseid täiendavaid kulusid.

4. Et abi oleks ühisturuga kokkusobiv EÜ artikli 87 lõike 3 punkti c tähenduses, peab see taotlenu ühistes huvides eesmärgi ning olema selle eesmärgi saavutamiseks vajalik ja proportsionaalne.

(vt punktid 56 ja 57, 60, 62, 64 ja 65, 68, 95)

3. EÜ artikkel 87 keelab riigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik millisel kujul antava abi, tegemata vahet selles osas, kas abiga seonduvad eelised antakse otseselt või kaudselt. Eelis, mis on otseselt antud teatavatele füüsilistele või juriidilistele isikutele, kes ei ole ilmtingimata ettevõtjad, võib endast kujutada kaudset eelist ja sellest tulenevalt riigiabi teistele füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kes on ettevõtjad.

Järelikult saab tarbijatele antud toetust kvalifitseerida riigiabiks operaatoritele, kes tarbitavaid tooteid või teenuseid pakuvad.

(vt punktid 75 ja 76)

Mis puutub meetmesse, mis seisneb riikliku toetuse maksimise igale ringhäälinguteenuse kasutajale, kes ostab või üürib seadme, mis võimaldab võtta vastu maa-pealse digitaaltelevisiooni signaali, siis ei saa asuda seisukohale, et ühistes huvides eesmärk on kõrvaldada turutõrge, mis väljendub peamiselt turuoperaatorite vahelises koordineerimisprobleemis ja takistab digitaalringhäälingu arengut.

Kui turul juba tegutsevad teleringhäälingu organisatsioonid peavad käsutama analoogrežiimil ülekannete lõpetamiseks seadusliku tähtsuse määramist kui fakti ja sellest lähtudes alustama uute kaubandusstrateegiate väljatöötamist, siis ei ole digitaaldekoodrite ostmiseks antav toetus turuoperaatorite vahelise koordineerimisprobleemi lahendamiseks vajalik, kuna see on kohustusliku tähtsusega digitaalrežiimile üleminekuks juba lahendatud.

Kui maapealsel televisioonil on väga oluline osa, siis ei ole oht jõuda operaatoritevahelise koordineerimisprobleemi tõtu tarbijate arvu kriitilise piirini nii suur, et ettevõtjad ei tuleks sellega toime.

komisjonil oleks selline kohustus, viiks see nõue selliste liikmesriikide eelistamisele, kes annavad ebaseaduslikku abi, nende liikmesriikide ees, kes teavitavad komisjoni kavandatavast abist. Konkreetsemalt piisab, kui komisjon tõendab, et vaidlusalune abi võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja ähvardada kahjustada konkurentsi, ilma et oleks vajalik piiritleda asjaomane turg.

(vt punktid 125 ja 126)

(vt punktid 144–146)

5. Meetme kvalifitseerimisel abiks nõuab põhjendamiskohustus, et oleks näidatud, miks komisjon leiab, et asjaomane meede kuulub EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamisalasse. Konkurentsimoonutuse olemasolu kohta ühisturul tuleb mainida, et ehkki komisjonil on kohustus otsuse põhjendustes viidata vähemalt asjaoludele, millistel abi anti, kui need võimaldavad näidata, et abi võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubavahetust ja moonutada või ähvardada moonutada konkurentsi, ei ole ta seevastu kohustatud tegema asjassepuutuvate turgude tegeliku olukorra, abisaajate ettevõtjate turuosa, konkureerivate ettevõtjate seisundi ja liikmesriikidevahelise kaubanduse majanduslikku analüüsi. Lisaks ei pea komisjon juhul, kui abi on antud ebaseaduslikult, esitama tõendeid abi tegeliku mõju kohta konkurentile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele. Kui
6. Määruse nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ artikli 88 kohaldamiseks, artikli 14 lõike 1 kohaselt otsustab komisjon, juhul kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada. Samas näeb see säte ette, et komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega. Siiski võivad abi saanud ettevõtjad reeglina tugineda õiguspärasele ootusele abi seaduslikkuse osas ainult siis, kui abi andmisel on järgitud nimetatud artiklis ette nähtud

menetlust. Hoolikas ettevõtja peab suutma tavaliselt kindlaks teha, kas kõnealust menetlust on järgitud, isegi kui abi andnud liikmesriik vastutab abi andmise otsuse ebaseaduslikkuse eest sellisel määral, et abi andmise otsuse tühistamine oleks vastuolus hea usu põhimõttega.

Õiguskindluse põhimõte nõuab, et õigusnormid oleksid selged ja täpsed, ning selle eesmärk on tagada ühenduse õiguse kohaldamisalasse kuuluvate asjaolude ja õigussuhete ette ennustatavus. Ükski säte ei nõua komisjonilt, et ta ühisturuga kokkusobimatuks tunnistatud abi tagastamist määrates fikseeriks tagastatava

abi täpse summa. Piisab sellest, kui komisjoni otsus sisaldab andmeid, mis võimaldavad otsuse adressaadil iseseisvalt ja liigsete raskusteta selle summa kindlaks määrata. Sellest tuleneb, et õiguskindluse põhimõtet ei riku see, kui vaidlustatud otsuses toodud arvutusmeetodi ühe parameetri täpset väärtust on raske kindlaks teha.

(vt punktid 170, 173, 179–181)